Bijlage 1 Toelichting over beschut werk

In deze bijlage leest u wat beschut werk is en wie er voor beschut werk in aanmerking komt.

Wat is beschut werk

Instroom in de Sociale Werkvoorziening (SW) is sinds de invoering van de Participatiewet niet meer mogelijk. Omdat er altijd een groep mensen is die wel kan werken, maar uitsluitend in een beschutte omgeving, is het instrument beschut werk opgenomen in de Participatiewet. Beschut werk beoogt voor deze groep mensen de mogelijkheid te bieden om binnen beschutte omstandigheden loonvormende arbeid te verrichten.

Doelgroep beschut werk

Tot de doelgroep beschut werk behoren mensen met arbeidsvermogen die (nog) niet in een reguliere baan kunnen werken, ook niet met extra begeleiding en ondersteuning. Zij hebben uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie. Het gaat om mensen die een zodanig hoge mate van (structurele) begeleiding of aanpassing van de werkplek nodig hebben, dat niet van een werkgever mag worden verwacht dat hij deze mensen in dienst neemt, ook niet met extra voorzieningen van WerkSaam. Er zijn wel werkgevers die mensen in beschut werk aannemen. De hoogte van de loonwaarde is geen criterium om te bepalen of iemand tot de doelgroep beschut werk behoort.

De doelgroep beschut werk bestaat zowel uit inwoners die onder (re-integratie) verantwoordelijkheid van gemeenten als van UWV vallen.

Kenmerken doelgroep

De diversiteit binnen de doelgroep is groot. Wel kan een aantal veelvuldig voorkomende kenmerken van beschut werkers onderscheiden worden. Beschut werkers:

- hebben een lagere loonwaarde;
- hebben een hogere begeleidingsbehoefte;
- beschikken minder vaak over de werknemersvaardigheden die nodig zijn voor loonvormende arbeid;
- voeren eenvoudigere werkzaamheden uit;
- hebben minder mogelijkheden zich te ontwikkelen;
- hebben een lager handelingstempo
- hebben een achterstand in opleiding;
- hebben te maken met multi-problematiek;
- leven redelijk geïsoleerd of verkeren in een instabiele thuissituatie;
- wonen bij hun ouders of wonen begeleid;
- hebben in hun dagelijks leven (soms intensieve) hulp nodig bij bijvoorbeeld administratie en financiën, huishoudelijke zaken en persoonlijke verzorging;
- hebben op de werkvloer structuur en vaste begeleiders nodig;
- werken doorgaans graag, maar zijn onvoldoende in staat hun eigen grenzen aan te geven;
- ogen en gedragen zich alsof zij regulier mee kunnen, terwijl dat in de praktijk niet zo is. Het risico is dan aanwezig dat zij te hoog worden ingeschat;
- hebben weinig zelfvertrouwen waardoor zij weinig initiatief nemen in werk of zichzelf overschreeuwen.

Voorbeeld casussen

Leontien is 25 jaar en draagt een zwaar verleden met mishandeling met zich mee. Ze is na een aantal opnames nog altijd onder behandeling van een psychiater. Ze vermijdt contacten met anderen, omdat ze dan hevig in paniek raakt. Ze woont zelfstandig met ambulante behandeling en begeleiding om het overzicht over haar financiën te bewaren en te vermijden dat ze terugvalt. Leontien wil graag gaan werken.

Bert is 21 jaar en vraagt bij UWV inkomens- en arbeidsondersteuning aan in het kader van de Wet Wajong. Hij wil zo snel mogelijk gaan werken en geld verdienen om zijn schuld af te lossen, zodat hij met zijn vriendin kan gaan samenwonen. De arbeidsdeskundige van Sociaal Medische Zaken van UWV is van mening dat deelname aan het reguliere arbeidsproces niet zonder meer mogelijk is.

Jan, 20 jaar oud, heeft een lichte verstandelijke beperking en gedragsproblemen. Hij woont thuis bij zijn moeder met een Participatiewet-uitkering. Jan wil werken en meldt zich bij de gemeente. Jan klaagt over te weinig geld en wil gewoon werk. Jan is al eerder het criminele pad opgegaan om aan geld te komen. Beschut werk zou een oplossing kunnen zijn: in een beschutte werkomgeving kan er beter worden ingespeeld op de gedragsproblemen en Jan kan intensiever worden begeleid.

Els, 45 jaar oud, heeft een herseninfarct gehad toen ze een ‘gewone’ een baan had. Het gevolg van de herseninfarct is een Niet-Aangeboren-Hersenletsel (NAH). Na twee jaar ziekte is ze haar baan kwijtgeraakt. Zij ontvangt nu een WGA-uitkering. Els wil wel graag weer aan de slag, vooral omdat ze zich beter voelt. Els heeft last van concentratiestoornissen en kan niet meer zo snel werken.

Toelatingsprocedure beschut werk Westfriesland

Om toegelaten te worden tot de doelgroep beschut werk is een verplicht adviestraject nodig bij UWV. Zowel gemeenten als inwoners, ook wel ‘zelfmelders’ genoemd, kunnen het initiatief nemen om een advies aan te vragen bij UWV.

Het UWV beoordeelt vervolgens of de persoon voldoet aan de criteria voor beschut werk en geeft daarover een advies aan de gemeente. De criteria waarop UWV beoordeelt zijn:

- eén of meer organisatorische aanpassingen die niet binnen redelijke grenzen door een werkgever kunnen worden gerealiseerd;
- permanent toezicht of intensieve begeleiding die niet binnen redelijke grenzen door een werkgever kunnen worden gerealiseerd.

Als een inwoner aan ten minste één van deze twee criteria voldoet, adviseert UWV vast te stellen dat betrokkene uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft en tot de doelgroep beschut werk behoort. WerkSaam Westfriesland kan alleen afwijken van het advies als het op onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen.

Zowel bij een positief als negatief advies moet WerkSaam Westfriesland een beschikking afgeven, waartegen de inwoner in bezwaar en beroep kan gaan.

Bij een negatief advies zal of UWV of WerkSaam de begeleiding naar een andere vorm van participatie op zich moeten nemen. Het proces rondom beschut werk kan schematisch als volgt worden weergegeven.

Figuur 1

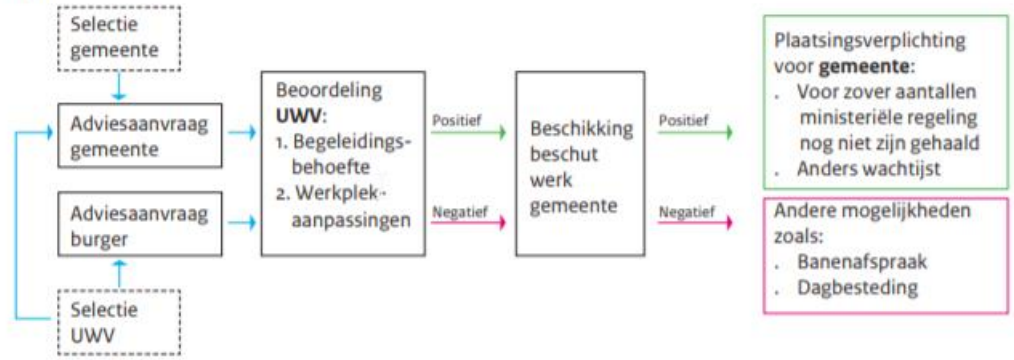

Wachtlijst in Westfriesland

In de re-integratieverordening is vastgelegd dat WerkSaam Westfriesland geen personen plaatst boven de taakstelling vanuit de ministeriële regeling. Alle personen die een positief advies beschut werk krijgen worden op een wachtlijst gezet. WerkSaam Westfriesland biedt iedereen die op de wachtlijst terecht komt de mogelijkheid om een werkstage te volgen. Het volgen van een werkstage is geen verplichting. Het aantal mensen wat een positief advies krijgen van het UWV neemt toe. Op datum (datum invullen) staan er 47 personen op de wachtlijst, hiervan volgen 17 personen een werkstage.

Om de mensen die een werkstage volgen de mogelijkheid te geven om een betaald dienstverband te krijgen, is WerkSaam Westfriesland op zoek gegaan naar financiële middelen. WerkSaam Westfriesland heeft geen eigen middelen om meer plekken beschut werken te realiseren dan de taakstelling beschut werk.

Om een wachtlijst in 2020 te verkleinen danwel voorkomen, is de taakstelling voor 2021 naar voren gehaald. Om dit te kunnen financieren heeft WerkSaam Westfriesland ESF subdisie aangevraagd via het Regionaal Platform arbeidsmarktbeleid Noord Holland Noord (RPA NHN). Met deze subsidie kan WerkSaam Westfriesland voor in totaal 12 fte extra beschutte werkplekken creeeren en tijdelijke financiëren.

Het naar voren halen van de taakstelling van 2021 naar 2020 lost het ontstaan van een wachtlijst niet op. Nu ontstaat er vanaf januari 2021 een wachtlijst van minimaal een jaar. Er is namelijk vanaf januari 2022 pas weer ruimte voor nieuwe beschut werkplekken (taakstelling 2022).

Een deel van de doelgroep voor beschut werk bestaat uit jongeren die van het praktijkonderwijs voortgezet speciaal onderwijs (Pro VSO) komen. Wanneer er sprake is van een wachtlijst, is de kans groot dat zij (onnodig) in een uitkeringssituatie terecht komen en dat de afstand tot werk groeit. Deze groep kwetsbare jongeren heeft vaak te maken met multiproblematiek.

Kosten beschut werk in Westfriesland

WerkSaam Westfriesland hanteert een bedrag van € 12.500 per jaar per beschutwerker (31 uur per week). Dit wordt als volgt opgebouwd:

Loonkosten	€ 21.500
Loonkostensubsidie	€ 11.000 -/-
Toegevoegde waarde	€ 3.000 -/-
Resterende kosten beschut werk	**€ 7.500**
Begeleiding	**€ 5.000**
Totale kosten per fte beschut werk	**€ 12.500**

Daarop zou je nog aan kunnen vullen voor die beschut werkers die anders een uitkering zouden ontvangen:

Gemeente draagt bij uit BUIG de LKS	€ 11.000
Besparing op de BUIG (want niet in de uitkering)	€ 14.500
Saldo BUIG (voordeel)	€ 3.000

Loonkosten
Een beschut werker ontvangt het (jeugd)minimumloon. Dit bedraagt € 21.500 per jaar op basis van 31 uur.

Begeleidingskosten
De hoogte van de begeleidingskosten hangt sterk af van de begeleidingsbehoefte van de bw'er en het type werkgever waar een beschut werker in dienst is. Bijvoorbeeld: werkt een beschut werker bij een reguliere werkgever, een sociale onderneming of bij het SW-bedrijf? Het is bijvoorbeeld mogelijk om één begeleider op meerdere medewerkers te plaatsen als de beschutwerker binnen een SW bedrijf werkt. WerkSaam rekent met een gemiddelde begeleidingskosten van € 5.000 per jaar. Dit komt neer op een full time begeleider op 15 beschutwerkers.

Loonwaarde/netto toegevoegde waarde
Het Rijksbudget voor beschut werk gaat ervan uit dat een gemeente inkomsten heeft uit de loonwaarde van de beschut werker. Het model gaat uit van een loonwaarde van 30%. Loonwaardes tussen de 30% en 50% komen het vaakst voor. WerkSaam Westfriesland hanteert een lagere loonwaarde.

In bijlage 2 treft u een Maatschappelijke baten – kosten analyse van beschut werk.